

5. Лосева И. В., Макеева В. С., Анциферова Д. А., Мамедова А. Э. К характеристике психологического климата команды баскетболисток 12–14 лет. *Физическая культура. Спорт. Туризм. Двигательная рекреация*. 2019. Т. 4, № 4. С. 102–107.
6. Sullivan John. 12 Effective Ways to Assess Candidates' Soft Skills. LinkedIn Talent Blog. 2017. <https://business.linkedin.com/talent-solutions/blog/interview-questions/2017/assessing-soft-skills-is-one-of-the-biggest-interviewing-challenges-here-are-12-ways-to-overcome-it>
7. Soft skills for effective spots management <https://www.academia.edu>
8. Seven-key-career-skills-you-pick-playing-sport <https://www.brightnetwork.co.uk>
9. Developing-your-young-athletes-soft-skills-through-sports <https://modernsportsmom.com>
10. What are soft skills <https://www.thebalancecareers.com>

СОЦІАЛЬНО-КРИТИЧНИЙ КУРІКУЛЯРНИЙ НАПРЯМ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА ТУРИЗМУ У МЕКСИЦІ

Жижко О. А., Балахадзе Л. А.

Автономний університет Сакатекаса, Мексика

Анотація. В даній статті розглянуті основні аспекти формування курікулуму в соціально-критичній перспективі у мексиканській системі професійної освіти фахівців фізичного виховання та туризму. Авторами встановлено, що соціально-критична парадигма передбачає аналіз феномену освіти в трьох перспективах: критичній, герменевтичній та міждисциплінарній, а також включення базових понять курікулярної, інституційної теорій, теорій культури й дискурсу. Також з'ясовано, що формування курікулярного проекту професійної освіти спеціалістів фізичного виховання та туризму вимагає звернення уваги на аналіз завдань, що ставитимуться перед професійним навчальним закладом; на характеристику персоналу (викладачів, адміністрації, технічних робітників), що буде працювати; на матеріальні ресурси, потрібні для організації навчального процесу; на організаційну стратегію, що використовуватиметься для виконання певних навчальних, адміністративних та інших завдань.

Вступ. Професійна підготовка компетентних фахівців фізичного виховання та туризму в умовах постіндустріального суспільства та наглядного капіталізму потребує обґрунтування психолого-педагогічних умов навчання і розбудови курікулуму у соціально-критичній перспективі. У цьому зв'язку доречно звернутися до зарубіжного досвіду, а саме проаналізувати соціально-критичний науковий підхід до розбудови курікулярних проектів професійного навчання фахівців фізичного виховання та туризму в Мексиці.

Проблеми курікулуму вивчали А. Де-Альба, Н. Буенфіль-Бургос, А. Діас-Барріга, Х. Діас, Т. Пачеко, Т. Кошманова, М. Лещенко, Х. Монтель, Н. Ничкало та інші.

Мета дослідження. Метою нашого дослідження є виявити основні аспекти формування курікулуму в соціально-критичній перспективі у мексиканській системі професійної освіти фахівців фізичного виховання та туризму.

Завдання дослідження. Визначити поняття «курікулум» у мексиканській системі професійної освіти фахівців фізичного виховання та туризму; виявити його основні ознаки; схарактеризувати соціально-критичний підхід до розгляду курікулуму; означити перспективи наукового розвитку проблеми професійної освіти фахівців фізичного виховання та туризму в Україні.

Методи дослідження. У роботі використані методи системного аналізу; аналітично-критичного розгляду документально-бібліографічного матеріалу мовою оригіналу, систематизації вивченої інформації та теоретико-методологічного узагальнення отриманих знань для конкретизації висновків і формулювання перспектив наукового розвитку проблеми професійної освіти фахівців фізичного виховання та туризму в Україні.

Результати дослідження та їх обговорення. Курікулум (від лат. *currículum* дистанція забігу, коло перегонів) — формалізований навчальний план, затверджений закладом вищої освіти, що визначає взаємозв'язки дисциплін за складністю, змістом, послідовністю вивчення. У світових науково-педагогічних джерелах існує понад сто визначень поняття «курікулум». Найбільш відомим є той, що відповідає процесу навчання. У широкому розумінні поняття «курікулум» означає увесь процес навчання і виховання, охоплюючи цілі, зміст навчання і виховання, педагогічну стратегію, форми і методи досягнення поставлених цілей, критерії оцінювання діяльності вищої школи [3].

Деякі учені розуміють під поняттям «курікулум» приблизно те, що вітчизняні педагоги під поняттями «навчальний план» (документ, який визначає перелік навчальних предметів, що вивчаються у конкретному навчальному закладі, послідовність їх вивчення та кількість годин, яка відводиться на вивчення кожного з них по роках навчання); і «навчальна програма» (документ, що визначає зміст і обсяг знань, умінь й навичок, які необхідно засвоїти з кожного навчального предмета, а також зміст розділів та тем з розподілом їх по роках навчання) [1].

Проте у багатьох країнах (США, Франція, Іспанія, Мексика та ін.) відсутні стандарти вищої освіти і загальноприйняті навчальні плани й програми. Кожен вищий навчальний заклад розробляє та видає власні каталоги та бюлетені, які поєднують навчальні плани і програми. Педагогічний термін «курікулум» виникає у другій половині XIX ст. й набуває розвитку у першій третині XX ст. Він пов'язаний з процесом індустріалізації та виникненням промислових монополій у США, коли відбувається трансформація американського суспільства, а також

освіти. У цей період виникають нові педагогічні теорії, а саме курікулярна теорія, теорія оцінювання та освітніх технологій (тобто технологізації освіти), які ґрунтуються на ідеях позитивістсько-функціональних, кондуктуальних та когнітивістських науково-педагогічних течій та відповідають логіці наукової організації праці [5].

Концепція «курікулум» виникає як визначення шляхів організації тематичного змісту навчальних програм і згодом перетворюється на педагогічну теорію індустріалізованого суспільства. Науковці США (М. Зегель, Р. Філліпс, У. Чартерс, Ф. Боббіт, С. Боуелс, Х. Джінтіс, М. Карной, Г. Манн та ін.) прагнуть розв'язати проблеми освіти, яка задовольняла б потреби промислового суспільства, за допомогою філософії прагматизму, соціології освіти, теорії людського капіталу, наукової психології, теорії управління тощо [6].

В 20-х рр. XX ст. були надруковані декілька наукових праць з теми курікулуму. В роботі Ф. Боббіта «Курікулум» (м. Бостон, 1918 р.) функція розробки навчального плану порівнюється з функцією розробки інженерного проекту. Курікулярна теорія запроваджує такі поняття як «діагностика потреб суспільства», «характеристика випускників навчального закладу», «мета і завдання навчання» тощо. У 40-х – 60-х рр. XX ст. нова педагогічна теорія набуває особливого розвитку. У наукових працях Р. Тейлера «Основні принципи курікулуму» (1949 р.), Х. Таба «Розробка курікулуму» (1962 р.) доводиться необхідність взаємодії програм професійної освіти з вимогами до підготовки кваліфікованих робітничих кадрів, що потрібні промисловості. Для того, щоб студент міг ефективно навчатися першочергова роль має відводитися визначенню педагогічних потреб студента, обґрунтуванню умов навчання та факторів, які впливають на оптимальне досягнення дидактичних цілей. У структуру моделі курікулуму мають вводитися такі взаємопов'язані компоненти: цілі навчання; відбір і організація предметних знань та прийомів мислення; оцінювання результатів навчання; фактори, що впливають на результативність навчання [7].

При цьому діагностика досягнення педагогічних цілей має визначити рівень володіння студентом поняттями, навчальною інформацією, сформованість прийомів мислення, пізнавального інтересу, розвиток потребо-мотиваційної сфери особистості, вимог, які студент ставить перед собою та іншими тощо. Запланований результат досягається через механізм забезпечення оптимальних умов технологічного навчання: результат оволодіння знаннями є неодмінним і неминучим наслідком дієвості усіх елементів. Наприкінці 70-х рр. XX ст. курікулярна теорія зазнає кризи. Технологічний напрям нової педагогічної теорії в галузі розробки навчальних програм визнається невиправданим та підлягає критиці [2].

Таким чином, виникає течія критичної курікулярної теорії, що ґрунтується на неомарксистських та феноменологічних філософських ідеях. З точки зору представників критичної курікулярної теорії (Г. Бошам, Н. Буенфіль-Бургос, Дж. Данкан, А. Де-Альба,

А. Діас-Барріга, М. Джонсон, Дж. Егглестон, Х. Жиро, Х. Клібард, Л. Кремінінь, Дж. Міллер, Х. Сакрістан, Д. Таннер, Дж. Шваб та ін.), розбудова курікулуму має відбуватися, враховуючи історичний, соціально-культурний та політико-економічний контексти, а не лише вимоги науково-технічного прогресу та потреб суспільства у кваліфікованих робітничих кадрах. Соціально-критичний науковий підхід до обґрунтування курікулуму передбачає аналіз феномену освіти в трьох перспективах: критичній, герменевтичній та міждисциплінарній. За цією теорією, курікулум включає у себе такі компоненти як вивчення потреб суспільства щодо запланованої навчальної програми, розробку бажаної характеристики випускників, навчальних плану і програми, визначення мети, завдань, змісту навчання, управління процесом навчання на різних рівнях [2].

Висновки. Отже, курікулумом у професійній підготовці фахівців фізичного виховання та туризму Мексики є документ, що описує обсяг і структуру запланованої для навчального закладу програми навчання, загальну організацію навчально-виховного процесу, бажану характеристику випускників, навчальні план і програму, мету, завдання, зміст навчання. Структурування змісту навчання передбачено на кількох рівнях (за роками навчання) та включає оволодіння студентами когнітивними, афективними та дослідницькими компетенціями, науково-професійну, інструментально-професійну та культурологічну (загальноосвітню) підготовку студентів (вивчення рідної та іноземної мов, спілкування, мистецтво, гуманітарні науки тощо).

Розбудова курікулуму професійної підготовки ліценціатів фізичного виховання та туризму у Мексиці передбачає також визначення характеристик та функції фахівців цієї галузі: проектувальну, організаційну, управлінську, виконавчу (технологічну); обґрунтування професійних компетенцій, підходів до відбору і структурування змісту навчального матеріалу, розподіл академічних годин/кредитів¹ за циклами підготовки.

Теоретико-методологічним підґрунтям структурування курікулуму підготовки фахівців фізичного виховання та туризму у Мексиці є соціально-критична парадигма, що ґрунтується на критичній, герменевтичній та міждисциплінарній освітніх парадигмах, а також спирається на постулати курікулярної та інституційної теорій, теорій культури та дискурсу.

Впровадження соціально-критичного курікулярного підходу у професійну підготовку спеціалістів фізичного виховання та туризму в Україні набуває важливості тому, що педагогічні, методологічні, дидактичні, психологічні та інші дослідження щодо професійної освіти повністю не забезпечують позитивних змін в цій сфері. Отже, необхідно окрім аналізу

¹ Кредити – це форма оцінювання в мексиканській системі освіти, що включає реєстр відвідування занять студентами, виконання певних завдань, іспити, інші критерії, що визначаються кожним викладачем.

навчальних знань, вмінь, навичок, що передаються студентам, також розглядати інші, ненормативні знання, які є компонентом так званого «прихованого» курікулуму.

Вважаємо доцільним розглянути у наступних роботах вплив на формування навчальних програм з професійної підготовки фахівців фізичного виховання та туризму теорій культури та дискурсу.

Список використаної літератури

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Гончаренко С. У. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Жижко О.А. Курікулум в освітній діяльності провідних університетів Мексики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. № 33. С. 69-72.
3. Жижко О.А. Підготовка вчителів іноземних мов у вищих навчальних закладах Мексики. Київ; Ніжин : Видавець ПП Лисенко М.М., 2011. 241 с.
4. Формування професійної компетентності фахівця сфери послуг і туризму: навчально-методичний посібник. [В.Т. Лозовецька, Л.Б. Лук'янова, Л.В. Козак та ін.]. За заг. ред. Лозовецької В.Т. - Київ: 2010 - 382 с.
5. Alba de A. Currículum: crisis, mito y perspectivas. - México: CESU UNAM, 1991. – 250 p.
6. Sacristán J. El currículum: una reflexión sobre la práctica. - Madrid: Morata, 1995. – P. 26-31.
7. Taba H. Curriculum Development: Theory and Practice / Taba H. – New York, 1962. – 640 p.

ЗНАЧИМІСТЬ МОТИВАЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ СПОРТИВНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Козяр І. О., Кедь Т. В.

Вінницький державний педагогічний університет ім. Михайла Коцюбинського

Анотація. У статті подано визначення мотивації за Р. А. Пілором. Визначено необхідні умови для корекції мотивації спортсменів. А також, що є важливою умовою підвищення ефективності спортивної підготовки. Зазначено, що являється системоутворюючим фактором мотиваційної сфери.

Вступ. Однією з умов підвищення якості спортивної підготовки, є на думку О.В. Хуртенко та Б.О. Бортун (2019) [5], облік особистісних факторів: мотивації, цілепокладання і самооцінки. Результат змагань багато в чому визначається особистою установкою спортсмена, обумовленою рівнем його фізичної та техніко-тактичної підготовки, ступенем об'єктивності самооцінки кінезіологічного потенціалу та іншими факторами, серед яких провідна роль належить мотиваційній сфері.

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати значимість мотивації для підвищення спортивної майстерності.